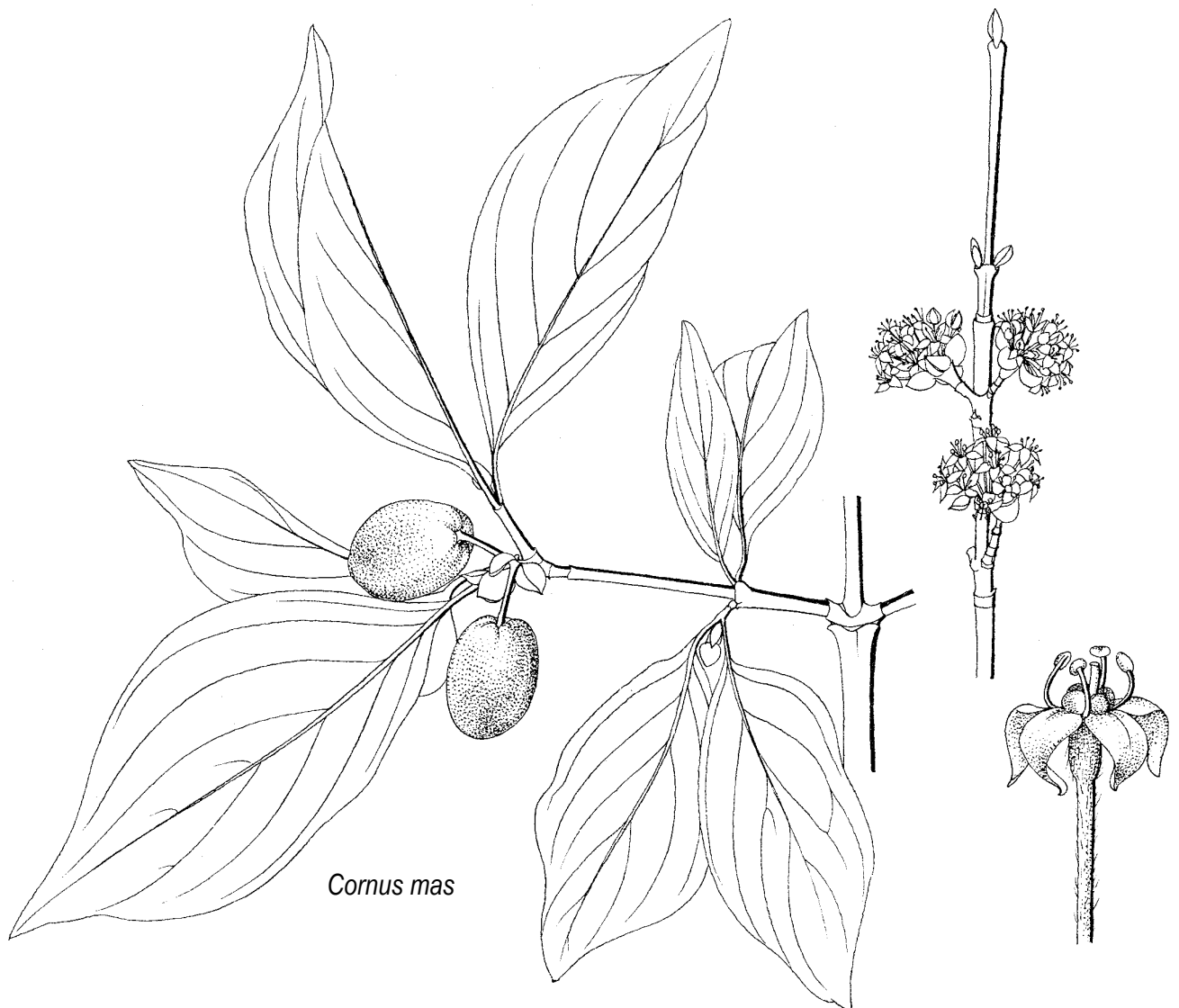

**Első félévi növényismereti anyag
a Kertészettudományi Kar Kertészmérnöki alszakára (BSc), valamint
a Tájépítészeti Kar Tájrendező és Kertépítő mérnöki alszakára (BSc) felvett
hallgatók számára**

EUMYCOTA — VALÓDI GOMBÁK törzse

BASIDIOMYCOTINA — BAZÍDIUMOSGOMBÁK altörzse

HYMENOMYCETES — TERMŐRÉTEGES GOMBÁK osztálya

Agaricales — Csiperkealkatúak rendje

Agaricaceae — Csiperkefélék családja

1. <i>Agaricus bisporus</i> (kétspórás csiperke)		<u>Tenyésztest:</u> gombafonal szövedék (micélium) a talajban, <u>termőtest:</u> tönk + kalap. Fehér kalapbőr, a tönkön gallér, rózsaszínű, később csokoládébarna lemezes termőrétegtartó, szaprobionta. <u>Bazidiospóra.</u> ●Termesztett gomba
---	--	---

Polyporales — Taplóalkatúak rendje

Polyporaceae — Likacsosgomba-félék családja

2. <i>Fomes fomentarius</i> (bükkfa-tapló)		<u>Tenyésztest:</u> micélium a fában, <u>termőtest:</u> élő krusztotécium. Csöves (pórusos) termőrétegtartó, fehérkorhasztó nekrotróf parazita. <u>Bazidiospóra.</u> ●Farontó gomba, gyógygomba
---	--	--

HEPATOPHYTA — MÁJMOHÁK törzse

MARCHANTIOPSIDA — MÁJMOHÁK osztálya

Marchantiales — Csillagos májmohák rendje

Marchantiaceae — májmohafélék családja

3. <i>Marchantia polymorpha</i> (csillagos májmoha)		Rhizoidok, villás elágazású dorziventrális teleptest, kétlaki, a teleptest felületén rügykosárák. ●Gyomnövény: nedves helyeken (pl. üvegházakban)
--	--	--

BRYOPHYTA — LOMBOSMOHÁK törzse

BRYOOPSIDA — LOMBOSMOHÁK osztálya

Bryales — Valódi lombosmohák rendje

Ditrichaceae — Kettősszórú mohafélék családja

4. <i>Ceratodon purpureus</i> (parázsmoha)		Fonals előtelep, <u>haploid mohanövényke</u> , párnaszerű gyejét rhizoidok rögzítik. Vöröses spóratartó nyél, hegyes-lándzsás levélek. Kétlaki moha. ●Gyomnövény
---	--	---

MONILOPHYTA — PÁFRÁNYOK ÉS ZSURLÓK törzse

POLYPODIOPSIDA († Pteropsida, † Filicopsida) — PÁFRÁNYALAKÚAK osztálya

Polypodiales — Édesgyökerű páfrányfélék rendje

Dryopteridaceae — Pajzsikafélék családja

5. <i>Dryopteris filix-mas</i> (erdei pajzsika) őshonos kozmopolita faj	H. T 2	Csak járulékos gyökerek; gyöktörzs (rizóma); szárnyasan összetett levél, a levélek szedeltek, csipkés szélűek fonáukon kerek szóruszok. Télálló élő. ●Disznövény: levéldisznövény
---	-----------	--

Oleandraceae — Szobapáfrányfélék családja

6. <i>Nephrolepis exaltata</i> (szobapáfrány) Afrika	E. (G.) T	Csak járulékos gyökerek; egyszeresen szárnyasan összetett levél — sporotrofofillum, kerek szórusz, <u>ostorinda</u> . Szobanövény ●Disznövény: levéldisznövény
--	--------------	---

Polypodiaceae — Édesgyökerű páfrányfélék családja

7. <i>Platyserium alcinorne</i> (szarvasagancs-páfrány) DK-Ázsia	E. T	Csak járulékos gyökerek; felemáslevelűség (<u>heterofillia</u>): humuszfogó valamint agancsszerű fotoszintetizáló és spórákat is termő levél (<u>sporotrofofillum</u>), nagy, összefüggő, barna szóruszmező. Szobanövény. ●Disznövény: levéldisznövény
--	---------	--

GINKGOPHYTA — GINGKÓALKATÚ NYITVATERMŐK törzse

GINKGOPSIDA — GINKGOFÁK osztálya

Ginkgoales — Ginkgofélék rendje Ginkgoaceae — Ginkgofélék családja

8. <i>Ginkgo biloba</i> (ginkófa, páfrányfenyő) Kína: Szecsuan	MM. 1	Kétlaki, lombhullató fa, rövid- és hosszúhajtások, kétkaréjú levéllemez, villás nyitott erezet, hosszú kocsányú páros magvak, kettős maghéj (<i>sarcotesta</i> , <i>sclerotesta</i>). ●Dísznövény
--	----------	---

PINOPHYTA — FENYŐALKATÚ NYITVATERMŐK törzse

PINOPSIDA (†CONIFEROPSIDA) — FENYŐK OSZTÁLYA

Pinales († Coniferales) — Fenyők rendje Pinaceae († Abietaceae) — Fenyőfélék családja

9. <i>Pinus nigra</i> (feketefenyő) Mediterráneum, Balkán-félsziget	MM. 1 2	Egylaki. <u>Törpehajtásain 2 db, 10 cm-nél hosszabb, sötétzöld tűlevelé fejlődik.</u> Fásodó ♀ toboz-virágzat, (apofízis, umbó); szélmegporzás, gyantajaratok; szürkésfehér héjkéreg. ●Dísznövény, erdészeti fa
10. <i>Pinus sylvestris</i> (erdei fenyő) Őshonos, eurázsiai flóraelem	MM. 1 2 3	Egylaki. <u>Törpehajtásain 2 db, 5-8 cm hosszú, csavarodó, világosabb zöld tűlevelé.</u> Fásodó ♀ toboz-virágzat, (apofízis, umbó); szélmegporzás, gyantajaratok. Törzs felső részén narancssárgás héjkéreg. ●Dísznövény, erdészeti fa
11. <i>Larix decidua</i> (vörösfenyő) Alpok, Kárpátok	MM. 2	Egylaki, tűlevelű lombhullató, <u>rövidhajtáson csomókban 20–30 puha tűlevelé, hosszúhajtáson</u> ☉ szórt tűlevelek; ággal együtt lehulló tobozok. ●Dísznövény, erdészei fa

Cupressaceae — Ciprusfélék családja

Cupressoideae alcsalád

12. <i>Platycladus orientalis</i> (<i>Thuja</i> , <i>Biota</i> o.) (keleti tuja, életfa) Kína, Belső-Ázsia	MM. 1 2	Széles oszlop alakú, pikkelylevelű örökzöld fa. Hajtásai függőleges síkba rendeződnek. Tobozai <u>szarvacskásak</u> , magvai szárnyatlanok. Szárazságtűrő. ●Dísznövény
13. <i>Juniperus communis</i> (közönséges boróka) őshonos, északi mérsékeltövi faj	M. 1 2 3	Kétlaki örökzöld fa; hegyes tűlevelei 3-as örvökben állnak; éretten sötétkék <u>tobozbogyója</u> élelmiszeripari alapanyag (gin, borovicska; pácfűszer). ●Dísz- és fűszernövény

MAGNOLIOPHYTA († Angiospermatophyta) — ZÁRVATERMŐK törzse

LILIOPSIDA — EGYSZIKŰEK osztálya

Liliales — Liliomvirágúak rendje Colchicaceae — Kikericsfélék családja $\bar{G}^*$

14. <i>Colchicum autumnale</i> (őszi kikerics) őshonos, közép-európai faj	G. 1 2	<u>Hagymagumós</u> , tűleveleit és 3-rekeszű toktermését tavasszal hozza, ősszel csak a hosszú lepelcső bújik elő a talajból. Erősen mérgező <i>kolchicin</i> alkaloid. ●Dísznövény
---	-----------	---

Asparagales — Spárgavirágúak rendje $G_{(3)}$ Iridaceae — Nőszirmfélék családja $\bar{G}^*$, ↑

15. <i>Iris germanica</i> (kék nőszirm) Mediterrán eredetű	G. 2 3	Vastag gyöktörzs; kard alakú <i>unifaciális</i> levél; legyező virágzat, kék lepel, lepelszerű bibekaréjok, csak <u>3 porzó; alsó állású magház</u> , 3-rekeszű toktermés. ●Dísznövény
--	-----------	--

Amaryllidaceae — Amarilliszfélék családja *

Allioideae alcsalád — hagymafélék

16. <i>Allium cepa</i> (vöröshagyma) Közép-Ázsia	G. 1	<u>Hagymatest</u> (földalatti módosult hajtás); A tőkocsány és a levél hengeres, üreges. Ernyő virágzat; virágzati buroklevelel; 3-tagú virágok, <u>toktermés; illóolaj</u> . ●Zöldség- és fűszernövény
--	---------	---

Asparagaceae — Spárgafélék családja *

17. <i>Asparagus officinalis</i> (közönséges spárga, nyúlárnyék) őshonos eurázsiai faj	G. 2 3	Kétlaki. A talajban lévő rizómából tavasszal hajtáskezdemények (spárgasípok) indulnak a felszínre. Keskeny korlátolt növekedésű levélszerű szártagokkal (<i>fillokládium</i>) fotoszintetizál. Piros bogyótermés. ●Zöldszénnyvény
18. <i>Ruscus aculeatus</i> (szúrós csodabogyó, egértövis) őshonos atlanti-mediterrán faj	N, G. 2	Kétlaki, rizómás, elágazó szárú örökzöld növény. Széles, hegyes csúcsú korlátolt növekedésű levélszerű szártagok (<i>fillokládium</i>). Piros bogyótermés. Védett faj. ●Dísznövény
19. <i>Convallaria majalis</i> (gyöngyvirág) őshonos európai faj	G. 1	Fürtös elágazású tarack, végein rövid gyöktörzsek, sarjtelepképző. Elliptikus levelek, forrt levélhüvely; tőkocsány. Egyszerű fürtvirágzat, bókoló, forrt leplű, 3-tagú virágokkal. Méregző piros bogyótermés. ●Dísznövény

Arecales — Pálmavirágúak rendje $G_{3,(3)}$ *

Arecaceae — Pálmafélék családja

20. <i>Phoenix canariensis</i> (kanári datolyapálma) Kanári-szigetek	MM. 3	Egyenes, el nem ágazó pálmatorzset nevel. <u>Szárnyasan összetett levelei</u> vannak. A legalsó levélképarok töviskéké módosulnak. Fejlődő bugavirágzatát buroklevél (<i>spáta</i>) védi. Kétlaki növény. Bogyótermés. ●Dísznövény
--	----------	---

Poales — Pázsitfűvirágúak rendje $G_{(2\rightarrow 1)}$ *

Typhaceae — Gyékényfélék családja

21. <i>Typha angustifolia</i> (keskenylevelű gyékény) őshonos, kozmopolita faj	HH. 1 3	Gyöktörzsos, vízi évelő. Két sorban (váltakozva) álló, ~1 cm széles levelek, bennük légjáratok. Egylaki, hengeres <u>torzsavirágzat</u> , alsó részén termős, csúcsán porzós virágok; szőrös <u>szemtermés</u> . ●Társulásalkotó faj
--	------------	---

Cyperaceae — Palkafélék családja $G_{(3-2)}$ *

22. <i>Cyperus alternifolius</i> (vízipálma) Madagaszkár	G. T	Rizóma; <u>palkaszárán</u> egy hosszú ízköz emeli ki a generatív részeket. Keskeny-szálás, forrt levélhüvelyű levelek. Szélmegporzású, csupasz virágok füzérekben. Cönokarp termőtájából makktermés fejlődik. ●Dísznövény
--	---------	--

Poaceae († Gramineae) — Pázsitfűfélék családja

23. <i>Lolium perenne</i> (angolperje) őshonos kozmopolita faj	H. 1 2 3	Rövid tarack; <u>szalmaszár</u> ; <u>nyitott levélhüvely</u> . A füzérek füzérbe állnak össze (<u>kalász</u>). A füzérek élükkel fordulnak a virágzati tengelyhez. Toklász, <u>szemtermés</u> . Nyírható pázsitok fő növénye, vízigényes. ●Pázsitalkotó
24. <i>Agropyron repens</i> (<i>Elymus r.</i>) (tarackbúza) őshonos északi mérsékelt övi faj	G. 1 2 3	Hosszú tarack; <u>szalmaszár</u> . <u>Nyitott levélhüvely</u> . Az ülő füzérek lapjukkal fordulnak a kalász tengelyéhez. Toklászos <u>szemtermés</u> . Nehezen irtható. ●Gyomnövény
25. <i>Cynodon dactylon</i> (réti csillagpázsit) őshonos, kozmopolita faj	G. 1 2 3	Hosszú tarackos gyomnövény. A tarack szárcsomóink járulékos gyökerek erednek, rövid, szürkészöld levelek. Apró, ibolyás színű füzéreké szabályos, ernyőben álló, zsinórszerű füzérekbe (kalász) rendeződnek. <u>Szemtermés</u> . ●Gyepalkotó, gyomnövény is
26. <i>Phragmites australis</i> (nád) őshonos, kozmopolita faj	G, HH. 1 3	Hosszú tarack; üreges, fásodó <u>nádszár</u> ; nyitott levélhüvely; kemény, szálás levéllemez; terebélyes <u>buga virágzat</u> ; szélmegporzás, <u>szemtermés</u> . ●Gyomnövény is

27. <i>Digitaria sanguinalis</i> (pirók ujjasmuhar) őshonos, kozmopolita faj	Th. 1 2 3	A <u>szalmaszár</u> végén a füzérkéek több vékony, ritkásabb, lilás kalászt alkotnak, amelyek szabálytalan csoportokban állnak. Szúrós, toklászos <u>szemtermés</u> . ●Gyomnövény
28. <i>Calamagrostis epigeios</i> (siska nádtippán) őshonos, eurázsiai	H. 1 2 3	Tarackoló, sarjtelepet képző magas fű. <u>Szalmaszár</u> ; nyitott levélhüvely. A füzérkéek bugát alkotnak. Szélmegorzású; toklászos <u>szemtermés</u> . ●Gyomnövény
29. <i>Zea mays</i> (kukorica) Közép-Amerika	Th. 1	Pányvázó légygyökerek (koronagyökerek); <u>tömör szalmaszár</u> . Eglyaki; csúcsi porzós bugavirágzat („címer”), levélhónalji termős torzsavirágzat; virágzati buroklevél („csuhé”, „fosztás”); bibeszálak („bajusz”); keményítő tartalmú csupasz <u>szemtermés</u> . ●Gabona- és takarmánynövény
30. <i>Triticum aestivum</i> (közönséges búza) Elő-Ázsia	Th. T	<u>Szalmaszár</u> . Nyitott levélhüvely. Kalász virágzat. Szélmegporzású. Toklász és pelyva. Keményítőt és fehérjét (sikér) tartalmazó <u>szemtermés</u> . ●Kenyérgabona

Commelinales — Kommelinavirágúak rendje $G_{(3)} * \uparrow$
Commelinaceae — Kommelinafélék családja

31. <i>Zebrina pendula</i> (zebrapletyka, ámpolnavirág) Közép-Amerika	Ch. ?	Hajtáseredetű gyökerek. <u>Csüngő, heverő szár, fejlett szárcsomókkal</u> . A levél lándzsás, színe ezüstösen csíkos, fonáka bíborszínű. <u>Forrt levélhüvely</u> . Levélhónalji bogas virágzat. <u>A virágtakaró különemű: 3 csésze, 3 szírom</u> . Rovarbeporzású. Toktermés. ●Szobai dísnövény
---	----------	--

Zingiberales — Gyömbérvirágúak rendje $G_{(3)}$
Cannaceae — Kannafélék családja

32. <i>Canna × generalis</i> (rózsánád, kanna) Dél-amerikai és délkelet-ázsiai szülőfajok hibridje	G. 3	Gumós gyöktörzs. A levélhüvelyekből <u>álszár</u> alakul. Széles lándzsás levéllemez. Forgó virágzat, <u>aszimmetrikus virág</u> . A porzók szíromszerűek. Mindössze egy portokfél termel pollent. Tüskés toktermés. ●Dísnövény
--	---------	--

ROSOPSIDA — VALÓDI KÉTSZIKŰEK osztálya

Ranunculales — Boglárkavirágúak rendje

Berberidaceae — Sóskaborbolyafélék családja $* G_1$

33. <i>Berberis vulgaris</i> (sóskaborbolya) őshonos európai faj	N. 1 2 3	Visszás-tojásdad, szálkásan fűrészkes szélű levelek, a hosszúhajtásokon <u>levéltövis</u> ek; Fürt virágzat; oxálsavtól savanyú, hosszúkás, piros, monokarp <u>bogyótermés</u> , sárga színű <i>berberidin</i> alkaloid a fatestben. ●Dísnövény
--	-------------	--

Ranunculaceae — Boglárkafélék családja $\odot G_{\infty}$

34. <i>Clematis vitalba</i> (erdei iszalag) őshonos európai faj	N-E. 1 3	Kúszócserje (=lián), keresztben átellenes levélállás, páratlanul szárnyasan összetett levelek, levélnyelkacs (levélgerinckacs). Egynemű, négytagú virágtakaró, sok porzó, <i>apokarp</i> termőtáj, repítő bibeszálás <u>aszmagcsoport</u> termés. ●Gyomnövény
---	-------------	--

Papaveraceae — Mákfélék családja $* \uparrow G_{(\infty-2)}$

35. <i>Chelidonium majus</i> (vérehulló fecskefű) őshonos eurázsiai faj	H. 2 3	Vastag, elágazó rizóma, dudvaszár, szárnyasan szeldelt levelek; csipkés levélszél. Két termőlevélből alakuló rámás <u>toktermés</u> . Alkaloid-tartalmú, narancssárga <u>tejnedvét szemölcsirtásra</u> használják. ●Gyógy- és gyomnövény
---	-----------	---

Proteales — Próteavirágúak rendje

Platanaceae — Platánfélék — családja G_{∞} *

36. <i>Platanus acerifolia</i> (syn. <i>P. hybrida</i>) (juharlevelű platán) Ny-Mediterrán (vitatott)	MM. 3	Lapokban lehámló héjkéreg, szórt levélállás, ölbefogottan karéjos levél. Levélalapba rejtett rügy, galléros pálha. Egylaki, gombvirágzat, szélmegporzás, apokarp termőtáj, <u>aszmagcsoport-terméságazat</u> . Vízigenyes parkfa, útsorfa. ●Dísznövény
---	----------	--

Caryophyllales — Szegefűvirágúak rendje $G_{(5-3)}$ *

Polygonaceae — Keserűfűfélék családja $G_{(3)}$ *

37. <i>Polygonum aviculare</i> (madárkeserűfű) őshonos kozmopolita gyom	Th. 1 2 3	Heverő szár; lándzsás levél; <u>pálhakürtő</u> . Apró levélhónalji leples virág. Cönokarp termőtájból leples makktermés fejlődik. Taposás- és szárazságtűrő. ●Gyomnövény.
38. <i>Rumex acetosa</i> (mezei sóska) őshonos, északi mérsékelt övi faj	H. 1	Gyöktörzsos dudvaszárú évelő. Szórtan álló, dárdás vállú, hosszúkas lándzsás levelek. Szár csúcsán bugában álló leples virágok. Leples makktermés. Vadon réteken. ●Zöldszégnövény.
39. <i>Fallopia aubertii</i> (syn. <i>Reynoutria aubertii</i>) (tatáriszalag) Közép-Ázsia	N-E. 2	Gyöktörzsos kúszócserje; szárkacs; <u>pálhakürtő</u> (<i>ochrea</i>). Tojásdad, szíves vállú, nyeles levelek. Fehér, leples virágok bugavirágzatban; leples makktermés. Szárazságtűrő kúszó díszcserje, de gyomosíthat is. ●Dísznövény

Caryophyllaceae — Szegefűfélék családja

Silenoideae alcsalád — Habszegefűvek alcsaládja

40. <i>Silene alba</i> (syn. <i>Melandrium album</i>) (fehér mécsvirág) őshonos eurázsiai faj	H. (TH.) 1 2	Dudvaszár bütykös nóduszokkal; keresztben átellenes levélállás, keskeny lándzsás ülő levelek. Kétlaki; kettős bogas virágzat (<i>dichasium</i>); <u>fortt csésze</u> ; <u>lizikarp</u> termőtájból <u>fogakkal nyíló toktermés</u> fejlődik. ●Gyomnövény
---	--------------------	--

Alsinoideae alcsalád — Húrfélék alcsaládja

41. <i>Stellaria media</i> (tyúkhúr) őshonos kozmopolita gyom	Th. 1 2	Ősszel csirázó, áttelelő egyéves, elfekvő hajtásai legyökeresedhetnek; keresztben átellenes levélállás, tojásdad levelek, <u>szabad csésze</u> , kétkaréjú szíromlevelek. Szártagjain egy-egy szőröcskék fut végig. ●Gyomnövény
---	------------	---

Amaranthaceae — Disznóparéjfélék családja $G_{(2)}$

42. <i>Amaranthus retroflexus</i> (szőrös disznóparéj) É-amerikai eredetű kozmopolita gyom	Th. 1 3	Rózsaszínű karógyökér; szőrös dudvaszár. Hosszú-nyelű, tojásdad levelek. Összetett, tömött bugavirágzat; egyivarú <u>leples virágok</u> , szélmegporzás. Cönokarp termőtáj, egymagvú csalmatok termés. ●Gyomnövény: kapás gyom
43. <i>Chenopodium album</i> (fehér libatop) őshonos, kozmopolita gyom	Th. 1 3	Jelentős vastagodás nélküli <u>orsógyökér</u> ; bordás dudvaszár, hosszúnyelű, ékvállú levelek; lisztes szörzet. Összetett virágzat: gomolyos fűrt; <u>leples virág</u> ; cönokarp termőtájból makktermés fejlődik. ●Gyomnövény: kapás gyom
44. <i>Beta vulgaris</i> convar. <i>conditiva</i> (cékklarépa) Mediterrán	TH. 1	A rövid répatest (főgyökér + <i>hipokotil</i> + szár), pH-ra nem érzékeny <u>betacián</u> : bíbor szín. Különleges vastagodás: <u>polikambialitás</u> , dudvaszár, <u>leples virágok</u> bogas virágzatban, cönokarp termőtájból makktermések fejlődnek, hármásával összenöve terméságazatot alkotnak. ●Élelmiszeripari és zöldszégnövény

Portulacaceae — Porcsinfélék családja G₍₅₎

45. <i>Portulaca oleracea</i> (kövér porcsin) É-amerikai eredetű kozmopolita gyom	Th. 1 2 3	Húsos, heverő szár; pozsgás, ülő, ékvállú, visszás-tojásdad levél; apró, <u>leples virág</u> , együregű csalmatok termés; Taposás- és szárazságtűrő. ●Kapás gyomnövény
---	--------------	---

Cactaceae — Kaktuszfélék családja

Opuntioideae alcsalád — Fügekaktuszfélék alcsaládja

46. <i>Opuntia phaeacantha</i> (coloradói fügekaktusz) Észak-Amerika	Ch. 1 3	Szárszukkulens; szára pozsgás, lapos, levélszerű, korlátlan növekedésű (<i>kladódium</i>). A fiatal hajtásokon még megtalálhatók a hengeres <u>levelek</u> , de ezek hamar <u>lehullanak</u> , levélhónalji hajtások <i>areolává</i> (tövispárna) módosultak; spirális, leples, <u>soktagú virág</u> ; kladódiumba süllyedt bogyószerű áltermés, télálló. ●Dísnövény
--	------------	---

Santalales — Szantálfavirágúak rendje

Santalaceae — Szantálfafélék családja G₍₂₎ *

47. <i>Viscum album</i> (fehér fagyöngy) őshonos eurázsiai faj	E. 1 2 3	<u>Félparazita</u> ; örökzöld cserje; <u>fennlakó</u> ; szívogyökér, álvillás elágazású zöld szár; bőrnemű, párhuzamos erű, lándzsás levél. Kétlaki; leples virág; fehér bogyószerű áltermés; ragadós mag. ●Gyógynövény
--	-------------	--

Saxifragales — Kőtörővirágúak rendje

Crassulaceae — Varjúhájfélék családja G_∞ *

48. <i>Sedum acre</i> (borsos varjúháj) őshonos európai faj	Ch. 1 2 3	Párnás növésű; <u>levélszukkulens</u> , tojásdad, apró, húsos levelek csípős ízűek. Bogas virágzat; öttagú, sárga virág; Apokarp termőtájból tüszőcsokor-termés. Sziklakertbe ültethető. ●Dísnövény
49. <i>Sempervivum tectorum</i> (házi kövirózsa) Mediterráneum	Ch. 1 2	Tőszár; lapos, <u>pozsgás levelekből</u> tölevélrózsa; bogas virágzat; Virágzás után elpusztul. Az indák végén sarj-tölevélrózsa fejlődnek. Apokarp tüszőcsokor termés. Sziklakerti dísz, présnedve fülfájásra jó. ●Dísnövény

Vitales — Szőlővirágúak rendje *

Vitaceae — Szőlőfélék családja G₍₂₎

50. <i>Vitis vinifera</i> (bortermő szőlő) Mediterrán–Elő-Ázsiai–Kaukázusi eredetű, ősi kultúrnövény	N-E. 3	Elágazó <u>ágkacsokkal</u> (valójában szárkacsokkal) kapaszkodó kúszócserje, két kacsos nódusz után egy kacs nélküli: „ <u>váltakozó kacs képződés</u> ”; lefoszló héjkéreg; szórt átellenes (váltakozó) levélállás; tenyeresen tagolt (karéjos–osztott) fogas szélű levél; ♀ vagy ♂ virág, bugavirágzat (összetett fürt); termése két rekeszű <u>bogyó</u> , igen változatos alakú és színű. ●Gyümölcs- és bortermő növény
51. <i>Parthenocissus inserta</i> (közönséges vadszőlő) É-Amerika keleti partvidéke	N-E. 1 2	Paraszemölcsös vessző; 2-5-ágú ágkacs (valójában szárkacs); hosszú nyelű, 5-tagú, tenyeresen összetett levél, piros lombszíneződés; összetett bogas (bogernyő) virágzat; fekete <u>bogyótermés</u> . Elvadult és meghonosodott. ●Dísnövény

Geraniales — Gólyaorrvirágúak rendje G₍₅₎

Geraniaceae — Gólyaorrfélék családja *, ↑

52. <i>Pelargonium zonale</i> (kerti muskátli) Dél-Afrika	N. 3	Húsos, felálló szár; Tenyeresen erezett, csipkés szélű, illóolaj-termelő mirigyszőrös levelén sötét sáv fut körbe. Öttagú, szabadszirmú virág; <u>gémorrtermés</u> . ●Dísnövény
---	---------	--

Celastrales — Kecskerágó-virágúak rendje $G_{(4-3)}$ *

Celastraceae — Kecskerágófélék családja

53. <i>Euonymus europaeus</i> (csíkos kecskerágó) őshonos európai faj	M. 2 3	Lassan tarackoló kis fa, egyszerű, elliptikus levelei keresztben átellenesen állnak. Sötétzöld vesszőin 4 paraléc fut végig. Levélhónalji bogas virágzat, <u>4 élű 4 rekeszű rózsaszín toktermés</u> . Fehér magvait narancssárga magköpeny (<i>arillusz</i>) borítja. ●Dísznövény is
---	-----------	---

Malpighiales — Malpighicserje-virágúak rendje

Euphorbiaceae — Kutyafejfélek családja $G_{(3)}$ *

54. <i>Ricinus communis</i> (ricinus) Kelet-Afrika	M. 1	Viaszos felületű dudvaszár; szórt állású, igen nagy levelei tenyeresen, osztottak, fűrészszélűek, a levélnyel pajszosan illeszkedik (összenőtt levélváll); levélhónalji és hajtásvégi kettős-bogas fűrtvirágzatok; egylaki, elágazó porzószalak, cönokarp termőtájból <u>3 rekeszű, 3 magvú toktermés</u> alakul; a magvakon a köldök nagy hangyakenyérre (<i>elaioszóma</i> , <i>karunkula</i>) alakult, olajos endospermium; Egynyáriként ültetik, mérgező. ●Dísznövény, gépolajat is ad.
--	---------	---

Salicaceae — Fűzfavirágúak családja $G_{(2)}$ *

55. <i>Populus × canescens</i> (<i>Populus alba</i> × <i>P. tremula</i>) (szürke nyár) őshonos dél-eurázsiai faj	MM. 2 3	Terebélyes, gyökérsarjas fa. Kérge szürkés. <i>Topofízis</i> : a hosszú hajtáson a levél nagy, szabálytalanul hegyesen karéjos, fonáka szürkén molyhos, a rövidhajtáson kicsi tojásdad, sekélyen, ívesen karéjos, kopaszodó fonákú levelek. Csupasz, egyivarú virágok <u>barkavirágzatokban, kétlaki</u> , szélbeporzás; <u>toktermés</u> szőrös magvakkal. ●Ipari fa: puhafa
56. <i>Salix alba</i> (fehér fűz) őshonos eurázsiai faj	MM. 2 3	Tősarjas puhafa, egy rügypikkely; hosszúkás–lándzsás, fűrészszélű, pálhás, gyéren szőrös levél. Egyivarú, csupasz virágok egyszerű fűzervirágzatokban; <u>kétlaki</u> ; rovarmegporzás; Cönokarp termőtájból <u>toktermés</u> fejlődik; szőrös magok. Csüngő ágú változata: ●Dísznövény

Fabales — Hüvelyesek rendje G

Fabaceae — Pillangósvirágúak családja G_1 ↑

57. <i>Sophora japonica</i> (japánakác) Japán	MM. 2	Vesszői zöldek, fehér paraszemölcsökkel. Rügyei levéalapba rejtettek. Páratlanul szárnyasan összetett levelek, a levélkék hegyes csúcsúak. Terebélyes bugavirágzat; <u>pillangós virág</u> ; monokarp termőtájból nyálkás falú, cikkes <u>hüvelytermés</u> fejlődik. ●Dísznövény
58. <i>Trifolium repens</i> (fehér here) őshonos kozmopolita faj	H. 2 3	Kúszó, legyökerező hajtás, pálhalevél. <u>Pillangós virág</u> , fehér fejecske virágzat hosszú virágzati kocsányon; egymagvú <u>hüvelytermése</u> nem nyílik fel („hüvelymakk”). ●Gyepalkotó
59. <i>Robinia pseudoacacia</i> (fehér akác) Észak-Amerika	MM. 1 2 3	Gyökérsarjak; bordás vessző, félig a héjkéregbe rejtett rügyekkel. <u>Pálhatövis</u> ; páratlanul szárnyasan összetett levél. Fűrtvirágzat; lapos <u>hüvelytermés</u> . ●Mézelő, tűzi- és ipari fa, dísz- és gyomnövény
60. <i>Phaseolus coccineus</i> (tűzbab) Közép-Amerika	Th-E. 1	Orsógyökér, csavarodva kúszó szár (szárkacs), hármass levelek. Levélhónalji fűrt virágzat, pillangós virág, többmagvú hüvelytermés. ●Zöldsejtnövény
61. <i>Amorpha fruticosa</i> (gyalogakác) Észak-Amerika	N. 1	Sima héjkéreg. Páratlanul szárnyasan összetett levél. Felálló fűrt virágzat, lila pillangós virág, csak vitorlával, kiálló porzókkal. Bibircses felszínű hüvelymakk termés. Veszélyes inváziós faj. ●Dísz- és gyomnövény

Rosales — Rózsavirágúak rendje $G_1 \bar{G}_*$

Rosaceae — Rózsafélék családja

1. Maloideae alcsalád — Almafélék alcsaládja G_{5-1}

62. <i>Pyrus communis</i> (nemes körte) Elő- és Közép-Ázsia, Európa	M, MM. 2	Multihibrid kultúrfaj. Levélnyele rövidebb a tojásdad lemeznél (de meghaladja a levéllemez felét; merőlegesen a nyélbe futó levélváll). Fürtös virágzat, öttagú, különmemű virágtakaró. Apokarp termőtájból hártvás falú tüsszöcsokor alakul, <u>körte áltermés</u> (a vacok és a kocsány egy része is elhúsosodik); a magokat kősejtek védik. ●Gyümölcstermő növény: almatermésű.
63. <i>Pyrus pyraister</i> (vadkörte, vackor) őshonos európai faj	M, MM. 2	Rövidhajtásai ágtövissé módosulnak; levélnyele hosszabb a kerek levéllemeznél. Puhuló (szotyósodó), gömbölyű <u>alma áltermés</u> ; kősejtek. ●Vadgyümölcs és a nemes körte anyja
64. <i>Malus domestica</i> (nemes alma) Elő-Ázsia, Európa	M, MM. 2	Kultúrfaj. Molyhos rügyek és vesszővégek; csipkés-fűrészes szélű tojásdad levél; az ékvallú levél nyele rövidebb a lemez felénél. Bogas virágzat; öttagú, különmemű virágtakaró; apokarp termőtájból tüsszöcsokor termés fejlődik, <u>alma áltermés</u> . ●Gyümölcstermő növény: almatermésű
65. <i>Cydonia oblonga</i> (közönséges birs) Közép- és DNy-Ázsia	M, (N). 2	Ép szélű, tojásdad, a fonákon szürkén molyhos levelek. Pálhalevél, magányos hajtásvégi virágok, nagy méretű, illatos, molyhos <u>alma-áltermés</u> , kősejtekkel. ●Gyümölcstermő növény: almatermésű, anyja
66. <i>Sorbus domestica</i> (házi berkenye) őshonos, szubmediterrán faj	M. 2 3	Kopasz, enyves rügyek; páratlanul szárnyasan összetett levél, egyenes vállú levélkék; tüsszöcsokor; barnás, 2-3 cm-es <u>alma áltermések</u> — összetett bogernyőben. ●Vadgyümölcs
67. <i>Crataegus monogyna</i> (egybibés galagonya) őshonos eurázsiai faj	M. 1 2 3	Ágtövis; szárnyasan erezett, hasadt–osztott levél. Bogernyő virágzat; monomer termőből fejlődő piros <u>alma áltermés</u> , benne egy fás falú <u>tüsszötermés</u> (csontáralma). ●Gyógynövény

2. Rosoideae alcsalád — Rózsafélék alcsaládja G_{∞}, G_{∞}

68. <i>Rubus caesius</i> (hamvas szeder) őshonos eurázsiai faj	H, Ch. 2 3	Ívesen lehajló, csúcsával legyökeresedő tüskés vessző; hármasan összetett levél. Bogernyőben álló szabadszirmú, öttagú virágok; apokarp termőtájból kék <u>csonthéjas termés</u> csoport. ●Vadgyümölcs
69. <i>Rosa canina</i> (gyepűrózsa) őshonos európai faj	M, N. 2 3	Íves ágú kis bokorfa, alul kiszélesedő horgas tüskék; levélnyelhez nőtt pálha. Bogas virágzat; C-vitamin tartalmú piros <u>csipkebogyó áltermésében</u> alsó állású, apokarp termőtájból fejlődő aszmag termés csoport, csészelevelei éretten lehullók. ●Gyógynövény
70. <i>Fragaria × ananassa</i> (kerti szamóca) Amerikai szülőfajokból keresztezett hibrid	H. 1	Inda, hármasan összetett levelek. Spirociklikus virágszerkezet; mellékcsésze, sokporzós; soktagú apokarp termőtájból <u>aszmagcsoport</u> termés, elhúsosodó <u>vacokkúpon</u> . ●Gyümölcstermő növény: bogyós gyümölcs

3. Prunoideae alcsalád — Csonthéjasok alcsaládja G_1

71. <i>Prunus persica</i> (syn. <i>Persica vulgaris</i>) (őszibarack) Kína	M. 2	Rövid nyelvű, lándzsás levél, középállású, monomer termőből lédús mezokarpiumú <u>csonthéjas termés</u> . ●Gyümölcstermő növény: csonthéjas gyümölcs
72. <i>Prunus armeniaca</i> (syn. <i>Armeniaca vulgaris</i>) (kajszi) Kína	M. 2	Vörösbarba, fényes vesszők, szélesen tojásdad, hosszú nyelvű, kihegyezett levelek. 5-tagú, szabadszirmú virág, piros csészelevelek, <u>csonthéjas termés</u> . ●Gyümölcstermő növény: csonthéjas gyümölcs

73. <i>Prunus spinosa</i> (kökény) őshonos európai faj	N, M. 1 2 3	Sarjtelepet (<i>polikormont</i>) képző cserje, rövidhajtásai ágtövissé módosulnak; visszás-tojásdad, fűrészszelű levél. Gömbös, kékesfekete, <u>csonthéjas termés</u> . ●Vadgyümölcs
74. <i>Prunus domestica</i> (házi szilva) Elő-ázsiai géncentrum	M. 2	Kultúrfaj („specioid”). Csipkés–fűrészszelű, tojásdad, szórtan álló levél. Viaszos <u>csonthéjas termés</u> . ●Gyümölcstermő növény: csonthéjas gyümölcs
75. <i>Prunus avium</i> (syn. <i>Cerasus avium</i>) (cseresznye) őshonos, Európa, Elő-Ázsia	MM. 2	Gyűrűsen leváló héjkéreg, feltörő ágrendszer, vastag vesszők, hosszú- és rövidhajtás (termőnyárs), csipkés-fogazott levélszél, visszás-tojásdad, fénytelen levelek, <u>csonthéjas termés</u> . ●Gyümölcstermő növény: csonthéjas gyümölcs; erdőalkotó fa.

Elaeagnaceae — Ezüsfafélék családja G₁ *

76. <i>Elaeagnus angustifolia</i> (keskenylevelű ezüsfű) Kelet-Mediterrán	M. 1 3	Rossz törzsnevelő, ágtövissé fa. A keskeny, megnyúlt, szórt állású leveleit csillag- és pikkelyszőrök fedik, fonákuk ezüstös. Alsó állású, monokarp termőtájából <u>lisztes húsú, álcsonthéjas termés</u> fejlődik. A csésze vajsárga, a párta hiányzik. Sótűrő. ●Dísz-, mézélő- és gyomnövény
---	-----------	--

Ulmaceae — Szilfafélék családja G₍₂₎ *

77. <i>Ulmus minor</i> (mezei szil) Őshonos európai faj	MM. 1 2	Ágai gyakran paralécések. A függőleges hajtásokon szórt, a vízszintes hajtásokon szórt átellenes (váltakozó) levélállás, fogas szélű, érdesen szőrös, <u>aszimmetrikus levéllemez</u> . Cönokarp termőtájából körszárnyas <u>lependék termés</u> fejlődik. ●A természetes növényzet tagja
---	------------	---

Cannabidaceae — Kenderfélék családja

78. <i>Humulus lupulus</i> (komló) őshonos, északi mérsékelt övi (cirkumpoláris) faj	H-E. 3	Gyöktörzs, felkúszó <u>lágyszár</u> (jobbra tekeredő szárkacs), akaszkodó horgas kapaszkodószőrök, keresztben átellenes levélállás. Heterofillia: a termős példányok felső levelei tagolatlanok, az alsók 3–5 karéjos–hasadtak. Kétlaki; levélhónalji virágzatok; egynemű virágtakaró (lepel), a termős virágzat murvalevelei „tobozkát” alkotnak, mirigyszőrökben keserűanyagok. Cönokarp termőtáj; <u>makktermés</u> . ●Söripari növény
79. <i>Celtis occidentalis</i> (nyugati ostorfa) É-Amerika	MM. 1 2 3	Kérgé szürke, parás, barázdás. Szórt átellenes (váltakozó) levélállás, csupas, <u>aszimmetrikus levéllemez</u> , csúcsi része fűrészszelű. Cönokarp termőtájából <u>csonthéjas termés</u> fejlődik. Várostűrő útsorfa és gyomfa. ●Dísz- és gyomnövény

Moraceae — Eperfafélék családja

80. <i>Morus alba</i> (fehér eperfa) Kína	MM. 2 3	A levéllemez tojásdad, szíves vállú. Heterofillia: lehet tagolatlan vagy karéjos is (topofízis). <u>Tejnedv</u> , egyivarú egylaki, leplel virágok, cönokarp termőtáj, a termős virág leple elhúsosodik, <u>makkterméságazat</u> . ●Gyom- és gyümölcstermő növény
81. <i>Ficus carica</i> (füge) Kelet-Mediterráneum, Elő-Ázsia	M. 2 3	Spirálisan szórt állású, tenyeresen karéjos–hasadt levelek. Levélhónalji serlegvirágzatban egyivarú ♂ vagy ♀ virágok, cönokarp termőtáj, az elhúsosodó virágzat <u>makkterméságazattá</u> alakul. Tejnedv. ●Gyümölcstermő növény

Urticaceae — Csalánfélék családja

82. <i>Urtica dioica</i> (nagy csalán) őshonos, kozmopolita faj	H. 2	Függőleges gyöktörzs + tarack, szögletes <u>dudvaszár</u> , keresztben átellenes levélállás, tojásdad–lándzsás fűrészszelű fogas szélű levél, <u>csalánszőrök</u> . Kétlaki, levélhónalji virágzatok; a virágtakaró lepel. Cönokarp termőtájából <u>makktermés</u> . ●Gyom- és gyomnövény
---	---------	---

Cucurbitales — Kabakosok rendje

Cucurbitaceae — Tökfélék családja $G_{(3)} *$

83. <i>Cucurbita pepo</i> (közönséges tök) Közép-Amerika	Th, Th-E. 1	Heverő üreges szár; elágazó ágkacs; ötszög alakú, tenyeresen tagolt levél; serteszőrös növény. <u>Egyivarú, egylaki</u> ; levélhóonalji <u>fortt szirmú</u> virágok; változatos <u>kabaktermés</u> . ●Zöldségnövény
--	-------------------	--

Begoniaceae — Begóniafélék családja $G_{(3)} \uparrow \downarrow$

84. <i>Begonia semperflorens</i> (folytonnyíló begónia) Dél-Amerika	Th, Ch. 1 3	Lédús dudvaszár; szórt levélállás, <u>aszimmetrikus levéllemez</u> . Egylaki; a ♂ virág biszimmetrikus ($\uparrow$), a ♀ aszimmetrikus ($\downarrow$); cönokarp termőtáj, alsó állású magházból kialakuló, lyukakkal nyíló szárnyas <u>toktermés</u> , apró magvak. ●Egynyári dísnövény
---	-------------------	--

Fagales — Bükkfavirágúak rendje $G_{(6-3-2)} *$

Fagaceae — Bükkfafélék családja

Fagoideae alcsalád — Bükkfafélék alcsaládja

85. <i>Fagus sylvatica</i> (bükk) őshonos európai faj	MM. 2	Kérge sima, világosszürke. Orsó alakú, hegyes rügy; Egyszerű, ékvállú, tojásdad-elliptikus <u>levél</u> , <u>széle hullámos</u> , éle fiatalon pillásan <u>szőrös</u> . Egyivarú egylaki; virágtakarója lepel, a ♂ virágok összetett fejcskében, a ♀ virágok kettesével; szélbeporzású; 4 kopácsú tüskés kupacsban 2 db 3-élű <u>makktermés</u> fejlődik. ●Ipari és dísnövény
---	----------	--

Quercoidae alcsalád — Tölgyfélék alcsaládja

86. <i>Quercus cerris</i> (csertölgy) őshonos dél-kelet európai faj	MM. 1 2	Az árkok mélyén vörös, mélyen repedezett héjkéreg. Lombhullató–lombtartó; sallangos rügypikkelyek, hosszúkás, hegyes karéjú, érdes levél. Leples virágok, egyivarú kettősbogas (szagatott) <u>barká</u> , szélmegporzás; cönokarp termő; <u>makktermés</u> , sallangos kupacs. ●Ipari növény
87. <i>Quercus robur</i> (kocsányos tölgy) őshonos európai faj	MM. 1 2 3	Sudaras koronájú fa. Vesszői csúcsán halmozottan álló rügyek. A levélnyel 5 mm-nél rövidebb. A levél füles vállú, csúcsa felé kiszélesedő, lekerekítetten karéjos. Egylaki. Leples virágok egyivarú kettősbogas (szagatott) <u>barkákban</u> . Szélmegporzás; sima kupacs. <u>Makktermései hosszú tengelyen</u> fejlődnek. ●Ipari és dísnövény
88. <i>Castanea sativa</i> (szelídgesztenye) őshonos dél-európai faj	MM. 3	Paraszemölcsös vessző, hosszúkás-lándzsás alakú, kihegyezett, szálkásan <u>fogas szélű levél</u> , Egylaki; lepel; összetett porzós barka, alsó részén ♀ virágokkal; szél- és rovarmegporzás, cönokarp termőtájból makktermés, <u>tüskés kupacsban</u> 3 makk. ●Gyümölcstermő növény: héjas gyümölcs és dísnövény

Juglandaceae — Diófafélék családja $G_{(2)} *$

89. <i>Juglans regia</i> (közönséges dió) Balkán, Kis-Ázsia, Kaukázus	MM. 2	Világosszürke kéreg, szórt levélállás, páratlanul <u>szárnyasan összetett levél</u> , szív alakú levélripacs. Szélmegporzás, lepel, összetett (kettősbogas) <u>porzós barkák</u> . A ♀ virágok az idei hajtások csúcsán. Cönokarp termőtáj, csonthéjas jellegű áltermés (zárt kupacsú makk, „diótermés”); olajos mag. ●Gyümölcstermő növény: héjas gyümölcs
---	----------	--

Betulaceae — Nyírfafélék családja $G_{(2)}$

90. <i>Betula pendula</i> (közönséges nyír) őshonos eurázsiai	MM. 2	Lecsüngő vesszők, gyűrűsen leváló fehér héjkéreg, kétszeresen fűrészszelű levél. Egyivarú virágok <u>barkavirágzatban</u> , szélmegporzás, cönokarp termőtáj, szárnyas <u>makk (=lependék) termés</u> . ●Dísnövény
---	----------	---

91. <i>Alnus glutinosa</i> (enyves éger) őshonos európai faj	MM. 1 2	Sudaras fa. Levele visszás-tojásdad, ékvállú, kicsípelt csúcsú, fonáka és nyele ragadós. egylaki, <u>barkavirágzat</u> ; a ♂ virág leplel, a ♀ csupas, szélmegporzás; <u>makktermés</u> fásodó barkában (égmentobozka). Gyökere N ₂ -kötő sugárgombákkal él szimbiózisban (mikodomácium). Narancssárga geszt. ●Ipari növény
92. <i>Corylus avellana</i> (közönséges mogyoró) őshonos európai faj	N, M. 2	Tősarjakat fejlesztő bokorfa; széles-tojásdad, kétszeresen fűrészszélű, szíves vállú levél. Egylaki, ♂ virágok <u>kettősbogás barkában</u> , a ♀ virágok vegyesrügyekben, szélbeporzás; cönokarp termőtájából <u>makktermés</u> ; olajos mag, fellevelekből sallangos kupacs. ●Gyümölcsstermő növény: héjas gyümölcs
93. <i>Carpinus betulus</i> (közönséges gyertyán) őshonos európai faj	MM. 2 3	Kérge szürke, hosszanti sávok. Kétszeresen fűrészszélű, tojásdad, szárnyasan erezett, redőzött levél. Egylaki, szélbeporzású; a porzós virágok <u>összetett (kettősbogás) barkában</u> , a termős virágok füzérben. <u>Makk-termésén</u> gyertyaláng alakú, 3-karjús repítő murvalevél. ●Ipari és dísznövény

Brassicales — Káposztavirágúak rendje G

Brassicaceae († Cruciferae) — Keresztesvirágúak családja †

94. <i>Brassica oleracea</i> convar. <i>capitata</i> provar. <i>capitata</i> (fejes káposzta) Mediterráneum	TH. 1	Karógyökér; fél-tőlevélrózsás; Áttelelő óriásrügy szoros, sima levelekkel. Csípős íz (szinigrin glikozid). Leveles tőszár, sátorozó fűrt virágzat; 4 csészelevel, 4 szírom, „keresztes virág”, <u>4-főporzás</u> (A ₂₊₄). <u>Becőtermés</u> , benne álválaszfal (<i>replum</i>). ●Zöldszénynövény
95. <i>Raphanus sativus</i> (retek) Mediterráneum	Th, TH. 1	Tőlevélrózsa, <u>gumó vagy répatest</u> . Dudvaszár, szórt állású, <u>lantos levelek</u> . 4-tagú, fehér vagy lilás, keresztes virágok, 4-főporzás (A ₂₊₄). <u>Zárva maradó becőtermés</u> replummal. ●Zöldszénynövény

Malvales — Málvavirágúak rendje G₍₅₎ *

Malvaceae — Málvafélék családja

Tilioideae alcsalád — Hársfélék alcsaládja G_(5→1)

96. <i>Tilia tomentosa</i> (ezüst hárs) őshonos, balkáni- pannon faj	MM. 2 3	Gyakran tősarjakat fejleszt; szórt átellenes (váltakozó) levélállás; nagy, szíves vállú, kissé aszimmetrikus, finoman fűrészszélű levéllemez, <u>fonáka egyöntetűen csillagszőrös</u> . Bogas virágzat, melynek tengelyére ránőtt a repítő murvalevél; sok porzó, rovarmegporzás. Cönokarp termőtájából sima falú, <u>makktermés</u> fejlődik, terméságazatban. ●Mézelő, dísznövény
---	------------	---

Malvoideae alcsalád — Málvafélék alcsaládja G_{(5), (∞)}

97. <i>Hibiscus syriacus</i> (törökrozsza) Kína	M. 2 3	Tojásdad–rombusz alakú, durván fogazott, 3-karjús levelek. Kettős csészekör (fellevelekből szerveződő mellécsésze), 5 szabad szírom, <u>a porzósálak csővé nőnek össze</u> ; cönokarp termőtájából fejlődő toktermés; szörkoszorús magvak. ●Dísznövény
---	-----------	--

Sapindales — Szappanfavirágúak rendje G *

Simaroubaceae — Bálványfafélék családja G₅₋₆

98. <i>Ailanthus altissima</i> (bálványfa) Kína, Korea	MM. 2 3	Gyökérsarjakkal is terjedő, <u>agresszív, adventív gyomfa</u> . Ritkás ágrendszer, páratlanul szárnyasan összetett, kellemetlen szagú, nagy levelekkel. Szártetőző bugavirágzatok, 5–6-tagú virág, kettős virágtakaró; <u>kétlaki</u> ; apokarp termőtájából <u>lependék-terméscsoport (szárnyas aszmagcsoport)</u> . Városterő. ●Gyomnövény
--	------------	--

Anacardiaceae — Kesufélék (szömörcefélék) családja $G_{(3 \rightarrow 1)}$

99. <i>Cotinus coggygria</i> (cserszömörce, parókafa) Őshonos, Dél-eurázsiai faj	M, N. 1 2 3	Sarjtelepet képző tarackoló cserje. A vessző csúcsa felé rövidülő ízközők; megtörve sárgarépa illatú (illóolaj). Levelei szórta állónak, <u>kerekdedek</u> , ép szélűek, <u>lekerekített csúcsúak</u> , kopaszak, hosszúnyelűek. Őszi lombszínre tűzpiros. Bugavirágzatában a meddő virágok kocsánya szőrös. Szikkadó <u>csonthéjas termés</u> . <u>Cseranyagokat</u> tartalmaz. ●Dísz- és gyógynövény
--	----------------	---

Sapindaceae — Szappanfafélék családja

Aceroidae alcsalád — Juharfélék alcsaládja $G_{(3, 2)} \uparrow, *$

100. <i>Aesculus hippocastanum</i> (fehér vadgesztenye, bokrétafa) Balkán	MM. ?	Valódi csúcsrügy, enyves rügypikkelyek; keresztben átellenes állású, <u>tenyeresen összetett levelek</u> ; levélmozaik. Bugaszerű forgós fürtvirágzat; húsos falú, tüskés <u>toktermés</u> ; köldökfoltos mag. ●Dísznövény
101. <i>Acer campestre</i> (mezei juhar) őshonos európai faj	MM. 2 3	Keresztben átellenesen álló, kicsi, lekerekített karéjú levelek, a hosszú levélnyélben tejnedv van. Bogernyő virágzat, ♀ (vagy ♂) virágok; hasadó <u>ikerlependék termés</u> . ●A természetes növényzet tagja (dísznövény is)
102. <i>Acer negundo</i> (zöld juhar) Észak-Amerika	MM. 1 3	Zöld színű viaszos vesszők. Keresztben átellenesen álló, 3-7, karéjos levélkéből álló <u>szárnyasan összetett levelek</u> . Csüngő fürt virágzat, egyivarú csupasz virágok, kétlaki fa. Hasadó <u>ikerlependék termés</u> . Adventív! ●Dísznövény, gyomfa

Sapindoideae alcsalád — Szappanfafélék alcsaládja $G_{(3)} \uparrow$

103. <i>Koelreuteria paniculata</i> (csörgőfa) DK-Ázsia (Korea)	M. 1 2 3	Gömbölyded koronájú kis fa. Levelei páratlanul, szárnyasan összetettek, a <u>levélkék hasadtak</u> . Bugavirágzat, apró sárga virágok, cönokarp termőtájból alakuló <u>hólyagszerű toktermések</u> . ●Dísznövény, gyomosít
---	-------------	---

Cornales — Somvirágúak rendje

Cornaceae — Somfélék családja $G_{(2)} *$

104. <i>Cornus mas</i> (húsos som) őshonos, DK-közép-európai-pontuszi faj	M. 2 3	Keresztben átellenesen álló, egyszerű, ép levelek, az oldalerek ívesen csúcsba futók, a fonáki érzugokban pókhálószerű fehér szőrök. Bors méretű gömbölyű <u>virágzati rügyek</u> . 4-tagú sárga virágai lombfakadás előtt nyílnak. Alsó állású, cönokarp termőtájból piros <u>álcsonthéjas termés</u> fejlődik. ●Vadgyümölcs
---	-----------	--

Gentianales — Tárnicsvirágúak rendje $G_{2, (2)} *$

Apocynaceae — Meténgfélék családja

Apocynoideae alcsalád — Meténgfélék alcsaládja

105. <i>Vinca minor</i> (kis télizöld, kis meténg) őshonos közép-európai faj	Ch. 1 2 3	Örökzöld, ívesen lehajló, legyökerező szárú sarjtelepes növény. Keresztben átellenesen álló, egyszerű, ülő, <u>ékvállú</u> , bőrnemű levelek. levélhómalji öttagú virágok, jellegzetesen <u>elcsavarodó, forrt szirmokkal</u> . Apokarp termőtájból <u>ikertüsző termés</u> alakul. Alkaloid tartalom. Árnyéki gyepnövény. ●Dísznövény, gyógyszeripari növény
108. <i>Nerium oleander</i> (babérrózsa, leánder) Mediterráneum	N, M. 1 3	Örökzöld, felfelé törekvő hajtású cserje. Három <u>örvökben álló</u> , keskeny lándzsás, bőrnemű levelek. Buga virágzatban öttagú virágok, jellegzetesen <u>elcsavarodó, forrt szirmokkal, rojtos mellékpártával</u> . Apokarp termőtájból <u>ikertüsző termés</u> alakul. Mérgező tejnedv. ●Dísznövény

107. <i>Asclepias syriaca</i> (selyemkóró) Észak-amerikai eredetű adventív	G. 1 2	Nagytermetű, erőteljes szárú, tarackoló gyomnövény. Nagy, tojásdad levelei keresztben átellenesen állnak. Mérgező <u>tejnedvet</u> tartalmaz. Gömb alakú, levélhónalji ernyővirágzatok; 5 tagú rózsaszín virágok. Apokarp termőtájból (<u>iker</u>) <u>tüsző</u> <u>termés</u> alakul <u>repítőszőrös magvakkal</u> . ●Gyomnövény
--	-----------	---

Boraginales — Borágóvirágúak rendje G

Boraginaceae — Érdeslevelűek családja *↑

108. <i>Symphytum officinale</i> (fekete nadálytő) őshonos európai faj	H. 1 3	Erős gyöktörzsű, <u>serteszőröktől érdes</u> , dudvaszárú növény, széles-lándzsás, szárra futó levelekkel. Forgós kettősbog (boragoid) virágzat. Harang alakú, lilás vagy fehér, <u>fortt szirmú</u> virágok, maradó csészében <u>4 makkocska termés</u> . ●Gyógynövény
--	-----------	---

Lamiales — Árvacsalánvirágúak rendje G₍₂₎ *↑

Oleaceae — Olajfafélék családja

109. <i>Fraxinus ornus</i> (virágos kóris) őshonos szubmediterrán faj	MM, M. 1 2	Keresztben átellenesen álló; páratlanul <u>szárnyasan összetett</u> <u>levél</u> ; levélkéi szélesek; <u>rügyei szürkék</u> . Nagy, fehér bugavirágzat; rovarmegporzás, <u>lependék termés</u> . ●Dísznövény
110. <i>Syringa vulgaris</i> (közönséges orgona) Balkán	M, N. 2 3	Tarackoló cserje; szíves vállú, ép szélű, keresztben átellenes állású levelek. Végálló <u>buga</u> virágzat; fortt párta, rovarmegporzás, kétrekeszű <u>toktermések</u> . ●Dísznövény
111. <i>Ligustrum vulgare</i> (közönséges fagyal) őshonos európai faj	N, M. 1 3	Keresztben átellenesen álló, kopasz, keskeny-lándzsás levelek. Fehér bugavirágzat; 4-tagú, fortt pártájú virágok, fekete <u>bogyótermés</u> . ●Dísznövény

Plantaginaceae — Útifűfélék családja G₍₂₎ ↑

112. <i>Antirrhinum majus</i> (kerti oroszlánszáj) Mediterráneum	Ch. 1 3	Dudvaszár, szórt állású lándzsás levelek. Végálló fürt virágzat; 5-tagú virág fortt csésze, fort, kétajkú zigomorfpárta, <u>lyukakkal nyíló toktermés</u> . ●Dísznövény
113. <i>Plantago lanceolata</i> (lándzsás útifű) őshonos eurázsiai faj	H. 1 2 3	Rövid, gyöktörzs; párhuzamos erezetű, nyélbe keskenyedő vállú, keskeny lándzsás levelek. <u>Tőlevélrózsa</u> , <u>tőkocsány</u> . 2–4 cm hosszú füzérvirágzat; 4-tagú fortt párta; szélmegporzás, <u>csalmatok termés</u> . ●Gyom- és gyógynövény

Lamiaceae († Labiatae) — Ajakosok családja G₍₂₎ ↑

114. <i>Lavandula angustifolia</i> (levendula) Nyugat-Mediterráneum	N. 1 2	Hajtásvégei télen elfagynak (<u>félcserje</u>); csupasz rügyek; <u>4-élű szár</u> . Hosszú, szálas, <u>keresztben átellenesen álló levelek</u> , rajtuk mirigy- és fedőszőrök. Szártetőző álfüzér virágzat: bogas részvirágzatok. Maradó csésze. <u>Zigomorfpárta</u> , <u>fortt ajakos párta</u> . <u>Két főporzós</u> : A ₂₊₂ . Cönokarp termőtájból hasadó termés: <u>4 makkocska</u> . <u>Illóolajtartalom</u> . ●Illatszer- és dísznövény
115. <i>Salvia nemorosa</i> (ligeti zsálya) őshonos, K–DK-európai faj	H, Ch 2	<u>Szára 4-élű</u> . Mirigy- és fedőszőrök. Csipkés szélű, hosszúkás-lándzsás levelei keresztben átellenesen állnak, az alsók nyelesek. Álörvös virágzat, liláskék, <u>zigomorfpárta</u> , <u>fortt ajakos párta</u> . <u>4 makkocska termés</u> maradó csészében. Két porzó sztaminódiummá alakult: A ₂₊₀ . ●Vadvirág

116. <i>Salvia officinalis</i> (orvosi zsálya) Mediterráneum	N. 1 2	Örökzöld cserje; <u>szára 4 élű</u> . Hosszúkás–lándzsás levelei keresztben átellenesen állnak. Mirigy- és fedőszőrök. Álörvös virágzat, liláskék, <u>ajakos, zigomorf, forrt párta</u> . <u>4 makkocskas termés</u> maradó csészében. Két porzó mézfejtővé alakult: A ₂₊₀ . ● Gyógy- és dísnövény
--	-----------	---

Solanales — Burgonyavirágúak rendje G₍₂₎ *

Convolvulaceae — Szulákfélék családja

Convolvuloideae alcsalád — Szulákfélék alcsaládja

117. <i>Convolvulus arvensis</i> (apró szulák) kozmpolitá faj	G. 1 2 3	Lágyszárú, <u>tarackoló, kúszónövény</u> ; szárkacs; Kopasz levelei dárda alakúak, <u>nyilas levélvállal</u> . Sugaras szimmetriájú, levélhónalji magányos virágok. Forrt tölcséres párta; toktermés. ● Veszélyes gymonövény
---	-------------	---

Solanaceae — Burgonyafélék családja

118. <i>Capsicum annuum</i> (paprika) Közép-Amerika	N. 1	Bogas elágazású, fásodó dudvaszár. Szórt állású, egyszerű, hosszúkás-tojásdad levelek. Sugaras szimmetriájú, 5-tagú virág; <u>húsos falú toktermés</u> , maradó csészelevelek; csípős íz (kapszaicin alkaloid). ● Fűszer- és zöldségnövény
119. <i>Solanum lycopersicon</i> (<i>Lycopersicon esculentum</i>) (paradicsom) Dél-Amerika	N. 1	Mirigyszőrökkel borított, bogas elágazású, fásodó dudvaszár. Váltakozó méretű levélkékből álló, <u>félbeszárnyalt levelek</u> , <u>osztott levélké</u> . Bogas virágzat; öttagú, <u>sugaras szimmetriájú, forrt szirmú, sárga virágok</u> . Cönokarp termőtáj; húsos <u>bogyótermés</u> . Színanyaga a <i>likopin</i> . ● Zöldségnövény
120. <i>Solanum tuberosum</i> (burgonya) Dél-Amerika	G. 1	Egyévesként termesztett, dudvaszárú, rövid tarackok végén <u>föld alatti ággumókat fejlesztő zöldségnövény</u> . Keményítő tartalmú gumók, szórt állású, <u>félbeszárnyalt levelek</u> , <u>tagolatlan levélké</u> . Kis, levélhónalji bogas virágzatokban fehér vagy lila virágok, zöld, mérgező bogyótermés. ● Zöldségnövény
121. <i>Petunia × hybrida</i> (petúnia) Dél-Amerika	Th. 1 3	Mirigyszőrös, bogas elágazású dudvaszár. Szórtan álló, tojásdad-lándzsás, egyszerű, épszélű levelek. Forrt csésze, forrt, sugaras, tölcséres párta. 2 kopáccsal nyíló toktermés. ● Dísnövény

Apiales — Ernyővirágzatúak rendje G₍₃₎ *

Araliaceae — Borostyánfélék családja

122. <i>Hedera helix</i> (borostyán) őshonos, atlanti-mediterrán faj	N-E. 2	Légyökerekkel kapaszkodó, örökzöld kúszócserje; szórt levélállás; bőrnemű levelei fiatalkori, kúszó hajtásain tenyeresen karéjosak, felálló termőkori hajtásokon tagolatlanok (<i>heterofillia</i>); illóolaj tartalom. Öttagú virágai ősszel nyílnak; <u>ernyős fürtvirágzat</u> ; cönokarp termőtájából fekete <u>bogyószerű áltermés</u> alakul. ● Dísnövény: lomblevelű örökzöld
--	-----------	---

Apiaceae († Umbelliferae) — Ernyősök családja

123. <i>Apium graveolens</i> (kerti zeller) Mediterráneum	<u>Th.</u> 1	Raktározó <u>szárgumó</u> ; Levelei 1–2 szeresen szárnyaltak, levélkéi hasogatottak; <u>összetett ernyővirágzat</u> ; hasadó <u>ikerkaszat</u> termés; illóolaj tartalom. ● Fűszer- és zöldségnövény
---	-----------------	---

124. <i>Petroselinum crispum</i> (petrezselyem) Mediterráneum	TH. 1	Raktározó karógyökér; a tőlevelek 2–3 szorosán szárnyasan összetettek, levélkéi hasogatottak. <u>Összetett ernyővirágzat</u> , lehulló szíromlevelek. <u>Ikerkaszat</u> termés. Illóolaj- és C-vitamin-tartalom. ●Gyökérszöldség- és fűszernövény
125. <i>Daucus carota</i> subsp. <i>sativus</i> (sárgarépa) Elő- és Közép-Ázsia	<u>Th.</u> 1	Raktározó karógyökér: karotin; dudvaszár; többszörösen szárnyasan összetett levél. Az <u>összetett ernyő</u> külső sugarai összehajlók; gallérlevelei szárnyasan szedeltek. Horgas tüskés <u>ikerkaszat</u> ; <u>illóolaj-tartalom</u> . ●Gyökérszöldség
126. <i>Daucus carota</i> subsp. <i>carota</i> (vadmurom) őshonos kozmopolita faj	<u>Th.</u> 1 2	Egyéves, gyakori, vadon termő dudvaszárú növény. Orsógyökere alig raktároz. <u>Összetett ernyővirágzat</u> , horgas tüskés <u>ikerkaszat</u> termés. ●Gyomnövény

Asterales — Fészekvirágzatúak rendje G (2) *, ↑

Asteraceae — Fészekvirágzatúak családja

Carduoideae alcsalád — Bogáncsfélék alcsaládja

127. <i>Cirsium arvense</i> (mezei aszat) őshonos eurázsiai faj	G. 1	Gyökérsarjas gyökerek + hengeres gyöktörzs; dudvaszár; tőlevélrózsa. Levele lándzsás, karéjos, szúrósan fogas szélű. Kétlaki. Csak csöves virágú. A porzós <u>fészekvirágzat</u> gömbölyű, a termős fészek hengeres. Bóbitás <u>kaszattermés</u> . ●Veszélyes gyomnövény
---	---------	--

Cichorioideae alcsalád — Nyelves virágúak alcsaládja

128. <i>Cichorium intybus</i> (mezei katáng) őshonos eurázsiai faj	H, TH. 1 2	Karógyökér; dudvaszár; tőlevélrózsa; kacúrosan hasogatott levelek. A <u>fészekben csak</u> kék színű, <u>nyelves</u> virágok. Csupasz <u>kaszattermés</u> ; tejnedv. ●Gyomnövény
--	---------------	--

Asteroideae alcsalád — Csöves virágúak alcsaládja

129. <i>Solidago canadensis</i> (kanadai aranyvessző) Észak-amerikai eredetű	H, G. 1 2 3	Terjedő tövű, gyöktörzs, erős dudvaszár. Egyszerű, szórt állású, fogas szélű, keskeny lándzsás levelek. A sárga <u>fészek</u> oldalra hajló tömött bugavirágzatot alkotnak. Apró, bóbitás <u>kaszattermés</u> . ●Gyomnövény
130. <i>Callistephus chinensis</i> (kerti őszirózsa) Kína	Th. 1 3	Dudvaszár; levélállása szórt; alsó levelei tojásdadok, a felsők szálasak. A <u>fészekvirágzat</u> külső fészekpikkelyei lomblevélszerűek; virágai öttagúak, cönokarp termőtájból <u>kaszattermés</u> alakul. ●Dísznövény
131. <i>Conyza canadensis</i> (<i>Erigeron c.</i>) (kanadai betyárkóró) Észak-amerikai eredetű kozmopolita	Th. 1 2 3	Ősszel csírázó, áttelelő növény; orsógyökér; érdes–szőrös dudvaszár; szálas-lándzsás levelek. Sokfészkű. Széllel terjedő bóbitás <u>kaszattermés</u> . ●Veszélyes gyomnövény
132. <i>Ambrosia artemisiifolia</i> (<i>A. elatior</i>) (közönséges parlagfű) É-amerikai eredetű kozmopolita faj	Th. 1 2 3	Dudvaszár; 1–2-szer szárnyasan szeldelt, alul keresztben átellenes, főt szórt állású levelek. <u>Váltivarú egylaki</u> . A porzós virágok kis <u>fészkei</u> szártetőző füzérben, a termős virágok 1-virágú fészkei a levelek hónaljában fejlődnek. Szélmegporzású. <u>Kaszattermés</u> . ●Allergén gyomnövény
133. <i>Helianthus annuus</i> (napraforgó) Észak-Amerika	Th. 1	Erős kórós szár; szíves vállú levél; érdes szőrzet; lapos virágzati tengely (fészekhányér); nagy, tojásdad fészekpikkelyek. Meddő zigomorf, sárga <u>nyelves virágok</u> , termékeny aktinomorf <u>csöves virágok</u> . <u>Kaszattermés</u> . ●Olajnövény

134. <i>Helianthus tuberosus</i> (csicsóka) Észak-Amerika	G. 1	Erős kórós szár; tarack, <u>ággumók</u> . Ékvállú fogas szélű levél; érdes szőrzet; kis átmérőjű fészektányér; keskeny fészekpikkelyek. Meddő zigomorf, sárga <u>nyelves virágok</u> , termékeny aktinomorf <u>csöves virágok</u> . <u>Kaszattermés</u> . ●Zöldség és gyom
135. <i>Dahlia × variabilis</i> (dália) Észak-Amerika	Th, (H.) 1 3	Koloncos gyökérzet (gyökérgumó); dudvaszár; keresztben átellenes levélállás; szárnyasan összetett levél fűrészszélű levélkével. <u>Csőves és nyelvű virágok fészekvirágzatban</u> , egyes fajtáknál a nyelvű virágok túlsúlyban. <u>Kaszattermés</u> . ●Díznövény
136. <i>Erigeron annuus</i> (egynyári seprence) Észak-Amerika	Th. (TH) 1 2 3	Dudvaszár; érdes-pelyhes szőrzet; elliptikus-lándzsás levél. A <u>fészekvirágzatot meddő fehéres nyelvű virágok</u> , és termékeny sárga csöves virágok alkotják. A fészkek sátoroszerű virágzatot alkotnak. Bóbitás <u>kaszattermés</u> . ●Gyomnövény

Dipsacales — Mácsonyvirágúak rendje G (3)

Adoxaceae — Pézsmaboglárfélék családja *

137. <i>Sambucus nigra</i> (fekete bodza) őshonos európai faj	M. (N.) 2 3	Vastag bélszövetű, <u>erősen paraszemölcsös hajtások</u> . Keresztben átellenes levélállás; páratlanul szárnyasan összetett, fűrészszélű levél. Sátorozó összetett bogernyő virágzat; a forrt pártára nőtt porzók. Fekete <u>bengetermés</u> . Nitrogénjelző. ●Gyom- és gyógynövény
138. <i>Viburnum lantana</i> (ostorménfa) őshonos szubmediterrán faj	M. (N.) 2	Csupasz rügyek. Molyhos fonákú, keresztben átellenes állású, tojásdad levelek. Bogernyő virágzat; öttagú forrt virágtakaró, fekete <u>bogyószerű áltermés</u> (=egymagvú bengetermés). ●Díznövény

Caprifoliaceae — Bodzafélék családja ↑, *

139. <i>Symphoricarpos rivularis</i> (fehér hóbogyó) Észak-Amerika	N. 3	Keresztben átellenes levélállású lombhullató díszcserje, levelei elliptikusak. Levélhónalji virágok. Cönokarp termőtájból fehér <u>bogyószerű áltermések</u> alakulnak. ●Díznövény
--	---------	---

Dipsacaceae — Mácsonyafélék családja ↑

140. <i>Scabiosa ochroleuca</i> (vajszínű ördög szem) őshonos, eurázsiai–kontinentális faj	H.1 2 3	Tőlevélrózsa, tőszár, keresztben átellenes levélállás. Kétszeresen szárnyalt vagy karéjos levelek. Fortszirmú virág, kaszattermés. Száraz gyepben gyakori. ●Vadvirág
--	------------	---

Jelmagyarázat

A rendre, családra jellemző termőállás

$\underline{G}$ = felső állású termőtáj

$\overline{G}$ = alsó állású termőtáj

$\overline{\underline{G}}$ = középső állású termőtáj

Az alsó indexbe tett szám a termőlevelek számát, a zárójel forrtságukat jelzi.

A rendre, családra jellemző virágszimmetria

- ⊙ spirociklikus virág, a virágtagok legalább részben spirálok mentén ülnek.
- * sugaras, sok szimmetriatengelyes (aktinomorf) virág
- ↗ két szimmetriatengelyes (biszimmetrikus) virág
- ↑ egy szimmetriatengelyes (zigomorf) virág
- ↓ aszimmetrikus virág, virágra szimmetriatengely nem fektethető.

Életformák

- MM.** = magas fák (8 m fölött, *mega et macrophanerophyta*).
- M.** = kis fák (2–8 m, *microphanerophyta*).
- N.** = cserjék (1/2–2 m, *nanophanerophyta*).
- Ch.** = törpecserjék, párnás növekedésű, vagy párnás-pozsgás növények, áttelelő szerveik (rügyeik) még a talaj felszíne fölött (1–50 cm) vannak (*chamaephyta*).
- H.** = évelők, áttelelő szerveik (rügyeik) a talajfelszínen vannak (*hemikryptophyta*).
- G.** = talajlakó növények, áttelelő szerveik (rügyeik) mélyen a talajban vannak (*geophyta*).
- HH.** = vízi–mocsári növények, áttelelő szerveik víz alatt vagy iszapban vannak (*hydato-helophyta*).
- TH.** = kétéves növények (*hemitherophyta*), az első év végén tölevélrózsát és raktározó szervet (pl. karógyökeret) fejlesztenek, a második évben virágoznak, termést érlelnek, és elpusztulnak.
- Th.** = egyéves növények (*therophyta*), teljes életciklusuk egy naptári éven belül lejár.
- E.** = fennlakó, fákön élő növények (*epiphyta*).
- N-E.** = kúszócserjék (liánnövények, *nano-erepophyta*).
- H-E.** = kúszó évelő (pl. a komló, *hemikrypto-erepophyta*).

Egyéb

- = ökonómbotani besorolás
- † = régi elnevezés
- syn. = szinonima (társnév): korábbi, jelenleg nem érvényes tudományos név

1. séta: Főépület - kiskert - É-Amerikán át vissza (piros)
2. séta: Szín - főút - sziklakert - gyümölcsös (zöld)
3. séta: Gyülekező - főépület környéke - előkert - homokdomb - tó környéke (kék)

Készült a Szent István Egyetem Kertészettudományi Kar Növénytani Tanszékén

Felelős szerkesztők: Dr. Höhn Mária, Dr. ERŐS-HONTI Zsolt, Dr. BARABÁS Sándor

Dr. NAGY József, Dr. UDVARDY László, Dr. FACSAR Géza, Dr. RIMÓCZI Imre, BÉNYEINÉ Dr. HIMMER Márta és BOGYA Sándorné munkái (1991–2005) alapján.